

ESSENTIËLE (POST-)CORONA MAATREGELEN VOOR MIGRANTEN, MENSEN OP DE VLUCHT EN MENSEN ZONDER PAPIEREN

Vanuit onze ervaring op het terrein doen we graag volgende voorstellen die kunnen verzekeren dat migranten, mensen op de vlucht en mensen zonder papieren **niet vergeten worden in de exit –en relance strategie** die volop uitgerold wordt.

Hierbij is het essentieel dat iedereen die zich op het grondgebied bevindt, ongeacht verblijfsstatuut, toegang krijgt tot basisrechten en -voorzieningen zoals gepaste huisvesting, gezondheidszorg en stabiliteit. De huidige gezondheids crisis en haar nasleep confronteert heel veel personen met omstandigheden van overmacht, waarin zij volledig aangewezen zijn op hulp van buitenaf: hulp van overheden van alle niveaus, hulp van verenigingen en hulp van talloze solidaire burgers.

Zorg voor een werkbare test&trace-strategie voor dak-en thuislozen.

- **Ontwikkel binnen een operationeel-wetenschappelijke werkgroep** een uniforme aanpak of eendraaiboek voor alle opvangstructuren, onder andere op vlak van hygiëne, distantiëring, informatie, infectiebeheersing en preventie, test & trace, confine & deconfine. Vertegenwoordigers van de betrokken ministers zetelen in de werkgroep.
- **Zorg ervoor dat er ook gratis testen mogelijk zijn voor mensen die geen rijksregister- of bisnummer hebben.** Nu stellen zich grote moeilijkheden bij het gebruik van de federale webapplicatie wanneer een nationaal nummer ontbreekt, waardoor deze mensen niet kunnen getest worden.
- **Maak werk van een aangepaste test&trace-strategie.** De nationale test & trace campagne is niet of onvoldoende werkbaar voor de meest kwetsbare groepen, onder andere op niveau van administratieve vereisten, vertrouwensrelatie, taal, gezondheidsbekwaamheid, bereikbaarheid en traceerbaarheid van alle contacten. De werkgroep ontwikkelt een aangepaste strategie met de vertrouwde actoren en brugfiguren binnen de sector.
- Zorg dat de randvoorwaarden voor het ontwikkelen van een vertrouwensrelatie vervuld zijn. Verleen dak- en thuislozen, ongeachte hun verblijfsstatuut toegang **tot basisrechten en -voorzieningen zoals gepaste huisvesting, gezondheidszorg en stabiliteit (zie hieronder)**

Zorg ervoor dat wie ziek wordt meteen en afdoende toegang heeft tot de nodige medische zorgen:

- **Blijf inzetten op laagdrempelige toegang tot dringende medische hulp.** Ondanks een sterke en nodige instructie van de POD Maatschappelijke Integratie om de procedure 'dringende medische hulp' in deze periode beter toegankelijk te maken en bijkomend budget dat werd vrijgemaakt, blijven de procedures in veel OCMW 's te complex en te hoogdrempelig om een vlotte toegang tot noodzakelijke zorg te garanderen.¹
- **Heb aandacht voor armoede binnen de gezondheidszorg.** De al vele jaren gekende problematiek van sociale ongelijkheid inzake gezondheid moet hoog op de politieke agenda worden gezet onder vorm van een uitdrukkelijke ambitie om de trend om te keren binnen de komende vijf jaar als een ijkpunt voor een veel nadrukkelijker beleid

¹ <https://www.mi-is.be/nl/actueel/toelage-voedselhulp-voor-de-ocmws>, <https://www.mi-is.be/nl/actueel/koninklijk-besluit-betreffende-het-invoeren-van-een-subsidie-covid-19-voor-een-budget-van>

rond inkomensongelijkheden en kansarmoede . De covid-pandemie versterkt het urgent karakter van zo'n politiek engagement.

Zorg ervoor dat iedereen, ongeacht diens verblijfsstatus, toegang heeft tot basisvoorzieningen en -rechten:

- **Maak werk van een gecoördineerde strategie voor onvoorwaardelijke 24-uursopvang van alle dak- en thuislozen**, op vier sporen:
 1. voldoende kwalitatieve opvangplaatsen voor iedereen, met voldoende distantiëring: 24-uursopvang zorgt ervoor dat contact tracing voor deze groep haalbaar wordt
 2. kwalitatieve quarantaineplaatsen voor alle verdachte en bevestigde gevallen, met een buffercapaciteit tussen afname en resultaat van de test
 3. een aangepaste opvang voor alle kwetsbare daklozen (65+, chronische hart, long of nieraandoening, psychiatrie, enz.) om het risico op een COVID-19-besmetting te verminderen, door beschikbare wooneenheden in het land meteen in te schakelen.
 4. Maak binnen deze 24-uursopvang werk van begeleiding naar een duurzaam toekomstperspectief.
- **Vang NBMV in transit onvoorwaardelijk op** in een veilige omgeving, die een waardige levensstandaard garandeert en is aangepast aan hun leeftijd en specifieke noden. Ze moeten er geïnformeerd worden over hun verblijfsperspectieven.
- **Zorg ervoor dat niemand verplicht wordt zijn opvangplaats te verlaten gedurende deze crisis**, ook niet na een definitieve weigeringsbeslissing of erkenning van de beschermingsstatus. De transitieperiode van 2 tot 4 maanden uit de materiële opvang voor mensen die een statuut als internationaal beschermd verkregen, werd geschorst voor de periode van 13 maart tot 27 mei 2020. Herneem deze schorsing tot zeker na de zomervakantie en herevalueer deze schorsing in geval van een tweede golf.
- **Verleng de huidige maatregelen om uithuiszettingen te schorsen** tot een redelijke termijn na het eindigen van de maatregelen. Deze schorsing moet van toepassing zijn op elke vorm van huisvesting, ongeacht de situatie van de bewoner. Bouw deze schorsing op een gefaseerde manier af, om een bottleneck te vermijden.
- **Zorg ervoor dat er gewaakt wordt op een goede huisvesting voor de seizoenarbeiders** die tewerkgesteld worden in tijden van pandemie. Zorg dat er duidelijke afspraken gemaakt wordt rond bezoek in die huisvesting.
- **Maak uitgebreid extern bezoek aan gesloten centra en terugkeerwoningen** zo snel mogelijk terug mogelijk. Prioritair voor familieleden, vervolgens ook voor parlementairen en ngo-bezoekers aan de publieke ruimtes, die toezicht houden op de omstandigheden. Dit kan perfect met het nodige respect voor de hygiënische richtlijnen.
- **Zorg ervoor dat de gezondheidsmaatregelen in asielcentra en de noodopvang maximaal gerespecteerd kunnen worden.** Zorg dat mensen voldoende ruimte hebben, voorzie in het nodige beschermingsmateriaal. Zorg ervoor dat lokale besturen geen disproportionele maatregelen nemen ten aanzien van bewoners van centra waar deze maatregelen gerespecteerd worden.
- **Investeer in lokale, kleinschalige opvang.** Ook na de gezondheids crisis is dit een structureel beter en meer flexibel model, waarbinnen gezondheidsmaatregelen véél effectiever kunnen toegepast worden.
- **Voorzie in de mogelijkheid om de 'melding tijdelijk wonen' te verlengen** voorbij de wettelijke termijn van drie jaar die aan één bepaalde woning wordt toegekend. Voor driehonderd huishoudens vormt deze maatregel vandaag een oplossing. Deze maatregel laten uitdoven, zorgt voor een onverantwoorde bijkomende druk op de woningmarkt. Voer deze slimme maatregel ook in binnen het Brusselse en Waalse gewest.
- **Schort de verplichte sociale onderzoeken tijdelijk op.** Zo kunnen sociale diensten van lokale besturen sneller handelen. In dat sociaal onderzoek wordt het inkomen en de woon- en werksituatie nagegaan. Dit is door de coronamaatregelen niet mogelijk, maar zolang deze verplichting blijft gelden, kan financiële hulp maar moeilijk opgestart worden. Sociale diensten kunnen van op afstand en met gegevens uit de kruispuntbank een inschatting maken, om vervolgens autonoom te beslissen in eer en geweten. Niet

iedereen is in staat om via elektronische weg de gevraagde bewijzen voor te leggen, hier dient rekening mee gehouden te worden.

- **Zorg voor een goede internetverbinding en technisch materiaal in alle opvangcentra, gesloten centra en terugkeerwoningen**, zodat kinderen toegang hebben tot onderwijs, en alle bewoners contact kunnen blijven houden met advocaat, externe vrijwilligers, familie, voogd ... Huiswerkbegeleiding mag niet in het gedrang komen en begeleiding vanop afstand moet gefaciliteerd worden.
- **Leg geen uitsluiting van de opvang op als sanctie**. Dit legt extra druk op de daklozenopvang. Bovendien is dit in tegenspraak met gezondheidspreventie en met rechtspraak van het Europees Hof van Justitie (arrest C-233/18).
- **Verminder het leefloon van vrienden of familie die asielzoekers opvangen in het kader van de regeling met maaltijdcheques niet**. Dit is contraproductief in het licht van de inspanningen om de druk op het opvangnetwerk te verlichten en bestraft de gastvrijheid van de betrokkenen.
- **Zorg ervoor dat asielzoekers altijd kunnen worden gere-integreerd in het opvangsysteem. Asielzoekers moeten altijd opgevangen kunnen worden**. Het is nooit aanvaardbaar dat asielzoekers weken moeten wachten vooraleer ze opgevangen worden. Dit is nog minder aanvaardbaar in het kader van een pandemie. Verzoekers die eerder een 207 no-show ontvingen, of een opheffing van code 207 kregen, moeten zich opnieuw kunnen aanmelden en alsnog een opvangplaats krijgen.
- **Voorzie een sterkere regie van de gewesten en lokale overheden bij het organiseren van voedselhulp**, om te vermijden dat dit vooral op de schouders van verenigingen blijft komen.

De toegang van migranten, mensen op de vlucht en mensen zonder verblijfsrecht tot noodzakelijke hulp en basisrechten wordt te vaak verhinderd door administratieve obstakels. Neem deze tijdens deze gezondheidscrisis en haar nasleep zo veel mogelijk weg:

- **Zorg dat elke mens op de vlucht een asielaanvraag kan indienen en met onmiddellijke toegang opvang krijgt**. Hiervoor is noodzakelijk:
 1. Begeleiding en omkadering bij het digitaal indienen van de asielaanvragen. Concreet zijn er oplossingen nodig voor mensen die de taal niet machtig zijn, geen e-mailadres hebben, geen toegang hebben tot een smartphone of computer. Het middenveld wil hier een rol in opnemen, maar er is nood aan een planmatige aanpak
 2. Het digitaal registreren van de asielaanvraag geeft toegang tot het opvangnet. We vragen de richtlijnen van UNHCR op te volgen en de mogelijkheid om internationale bescherming aan te vragen te garanderen voor iedereen die op de vlucht is voor oorlog, geweld of vervolging.
- **Stap zo snel mogelijk af van het online-afsprakensysteem** voor verzoekers om internationale bescherming. We merken dagelijks op het terrein hoe dat drempels creëert voor de toegang tot opvang en bescherming. De instroom in het opvangnetwerk moet, met inachtneming van de geldende preventie maatregelen, opnieuw op een normale manier georganiseerd worden.
- **Voer in geen geval selectiecriteria in voor de opvang van niet-begeleide minderjarigen, deze zijn in strijd met de Opvangwet**. Er is nood aan een proactief signalementsmechanisme en voor alle NBMV moet binnen de 24 uur na het signalement een voogd aangeduid worden.
- **Laat migranten, wiens verwijdering omwille van de coronacrisis niet binnen redelijke termijn kan plaatsvinden, vrij uit detentie**. Breng hen over naar noodopvang die zo is aangepast dat hun recht op gezondheid gewaarborgd kan

worden. Het Federaal Planbureau voorspelt dat het internationale verkeer nog zeker tot het einde van 2020 érnstig verstoord blijft.²

- **Verleng automatisch alle verblijfsvergunningen en attesten van immatriculatie** die verlopen, zodat deze ten vroegste drie maanden na het einde van de huidige maatregelen aflopen.
- **Schors de afgifte van bevelen om het grondgebied te verlaten** minstens tot na de zomermaanden Schors eveneens de juridische effecten van inreisverboden en reeds afgeleverde bevelen. Verleng automatisch de voorgeschreven termijn om het grondgebied te verlaten.
- **Neem drempels weg die mensen zonder verblijfstitel ervan weerhouden zich kenbaar te maken.** Vandaag bevinden zich naar schatting zo'n 100 000 personen zonder verblijfsrecht op het Belgische grondgebied. In tijden van een gezondheids crisis is het essentieel dat zo veel mogelijk mensen zonder verblijfstitel (terug) op de radar komen en meegenomen worden in de testronde en het contactonderzoek dat vooropgesteld wordt in het kader van de bestrijding van het COVID-19 virus. Daarom is het in ieders belang en in het belang van de volksgezondheid dat deze groep zich kenbaar kan maken en gemachtigd wordt tot op zijn minst een precair verblijf. Vraag daarom ook geen retributie bij verzoeken tot machtiging van verblijf. En voorzie bescherming en vertrouwelijkheid om te vermijden dat tienduizenden mensen zich tijdens deze gezondheids crisis niet veilig genoeg voelen om mogelijke symptomen of besmetting te signaleren of klacht durven indienen in geval van bijvoorbeeld intrafamiliaal geweld.
- **Zorg ervoor dat aanvragen voor machtiging tot verblijf (op basis van gezinshereniging, medische of humanitaire redenen) rechtstreeks en digitaal kunnen worden ingediend bij de Dienst Vreemdelingenzaken.** Nu er een wereldwijde pandemie woedt, staatsgrenzen gesloten zijn en het vluchtverkeer érnstig verstoord is, kan *a priori* aanvaard worden dat in deze verzoeken de wettelijke voorwaarden voor een ontvankelijkheidsbeslissing vervuld zijn die binnen de maand genomen kan worden. Neem de nodige stappen opdat een ontvankelijkheidsbeslissing hier steeds gepaard gaat met de afgifte van een tijdelijke A-kaart voor de duur van hun procedure.
- **Zorg ervoor dat de ruimere tewerkstellingsregels voor asielzoekers hun doel niet voorbijschieten**, maar een effectieve hefboom worden voor zowel de relance van onze economie en het toekomstperspectief voor deze mensen.
 1. Schort de wachttijd van vier maanden voor tewerkstelling van asielzoekers ook na 30 juni 2020 verder op. Hun hulp blijft noodzakelijk gedurende dit oogstseizoen.
 2. Zorg er daarom voor dat voor die asielzoekers, die onze economie nu uit de nood helpen, vanuit België een verzoek kunnen indienen naar verblijfsrecht op basis van tewerkstelling. **Biedt een billijk perspectief op verblijf.**
 3. Zorg ervoor dat asielzoekers via infosessies op de hoogte zijn van de arbeids- en contractvoorwaarden.
- **Leg de nodige flexibiliteit aan de dag bij de beoordeling van verblijfsaanvragen en verzoeken om de Belgische nationaliteit te verkrijgen.** Houd nu en gedurende een redelijke termijn na de afloop van de geldende maatregelen, op een flexibele en ruime manier rekening met de directe en indirecte gevolgen van de pandemie, zowel in België als daarbuiten. Het gaat onder meer om moeilijkheden om:
 - identiteitsdocumenten, akten, of legalisaties te bekomen;
 - financiële middelen te verzamelen voor het bekostigen van aanvragen en/of van professionele hulp daarbij
 - (naar ambassades/consulaten) te reizen

² https://www.plan.be/press/communique-1991-nl-bevolkingstoename+in+belgie+in+2020+neerwaarts+herzien+als+gevolg+van+de+covid+19+epidemie+de+inter+nationale+migratie+oefent+dubbel+zo+grote+impact+uit+als+het+sterftcijfer?fbclid=IwAR1HY0Yz_hyyiEGIKKE06UhPWKKoDC8_IsEolUNnjs7FLjrN1KBrg7lylo

- aan voorwaarden voor het verkrijgen of behouden van verblijfsrecht te voldoen, bijvoorbeeld bestaansmiddelenvoorwaarden, voorwaarden voor het vinden van werk, het doorlopen van een opleiding,....

Geef aan de personen betrokken bij een aanvraag tot regularisatie om medische redenen op basis van artikel 9ter binnen de maand een verblijfstitel die geldt tot er een definitieve beslissing over de gegrondheid van hun aanvraag wordt genomen.

Doorheen de vele voorstellen die we hierboven formuleren loopt een rode draad: **zorg ervoor dat mensen, ongeacht hun verblijfsstatuut, toegang krijgen tot de nodige basisvoorzieningen. Dit is niet alleen belangrijk voor hen, maar ook voor onze algemene volksgezondheid.** Zorg ervoor dat iedereen de genomen maatregelen kan naleven.